

I. N. 7.

DISSERTATIO POLITICA

DE

PERSONATA
FELICITATE
CIVILI,

Cujus Partem Posteriolem

*Consensu Amplissimi SENATUS Philosophici in Regia
ad Auram Academia,*

PRÆSIDE

MAG. JOHANN E
BILMARK,

HIST. & PHIL. PRACT. PROF. REG. & ORDIN.

Pro obtinendis Honoribus Philosophicis,

Publico examini modeste submittit

ABRAHAMUS MJÖDH,

AUSTRO-FINLANDUS,

IN AUDITORIO MAJORI DIE MAJI ANNI MDCCLXIX,

Horis ante meridiem solitis.

ABOÆ, Impressit JOH. CHRISTOPH. FRENCKELL.

Personatæ felicitati civili annumerant nonnulli *Luxum*, quem alii rursus ad indicia veræ felicitatis publicæ referunt; quæ opinionum discrepantia tum ex diversa luxus notione, tum etiam ex dissimili ejusdem genesi provenire videtur. Si enim per *Luxum* intelligamus commodiorem vitam sustentandi rationem, quam qua gavisi sunt Majores, tenui sua sorte, etiam quam meliorem reddere, nisi utilibus artibus operam impendere a dignitate sua alienum putassent, potuissent, contenti, si porro nitidiori vitæ generi tam in victu & amictu, quam in ædificiis studentes, stipem quandam industriis præbeamus civibus, nec tamen bona nostra inconsiderate dilapidemus, quin talis luxus, opulentiaë quippe & industriaë argumentum, ad fulcra civitatis sit referendus, negaturum speramus omnino neminem. Quis enim ferret homines socialitatis, quæ vitæ nostræ condimentum est, adeo oblitos, ut nihil spirent nisi crumenas suas novis opum cumulibus continuo distentas, quas ut consequantur, & genium suum misere defraudent, & alios egregios ac proficuos cives vel squalore interire vel ad exterarum nationes sese catervatim recipere, siccis vident oculis; ignorantes plane, quantam Patria jacturam successu temporis ita faciat. Hunc igitur luxum non alios fore damnaturos speramus, quam qui dolium Diogenis sese commode habitaturos credunt, ideoque sibi aliisque persuadent, quod cum mortalium genere optime ageretur, si, ejuratis omnibus deliciis, ad Majorum glandes, fontes & horridas speluncas sensim revertamur. Quamvis vero parsimoniaë larva, quam hi scioli jugiter prætendunt, nobis imponi non patiamur; non

non tamen propterea quemvis luxum probamus, sed illum, qui partim in minus ordinato rerum creatarum usu consistit, partim ex opibus aut vitæ elegantioris adminiculis, ab exteris nationibus, ad nos allatis, quasi nutritur, ad personatam merito referimus felicitatem. Dum enim cives dies noctesque bibunt, græcantur, adjungunt amicos, pascunt parasitos, obsonant pollucibiliter, effarciunt se, sumunt, consumunt, edunt atque eduntur, perdunt, quæ sunt, quæ non sunt, omnia; non possunt non turpissimis quibusvis vitiis patentissimas aperire januas, patrimonium & opes magna cura & industria tam a Majoribus relictas, quam a se ipsis pridem collectas temere dilapidare, & corporis animique vires admodum enervare. Laborat certe fides annalium & fabulas nobis narrare videtur, referendo tot auri talenta uno fere momento dissipata, quot multa sæcula acquisiverunt. Non nunc patitur instituti ratio, ut succincte exponamus vel veterum populorum luxum, forte magis sumptuosum, quam exquisitum, aut quomodo suum exitium acceleraverint, quum huic impense litare inceperint. Quis quæso ignorat, quam exactam observaverint disciplinam aut quum fortes fuerint Spartani, dum ossa nigra alioque parabili victu contenti, jura darent populis & in præliis adeo fulminarent, ut ipsorum in acie adspectum, nedum impetum, aliæ vix sustinuerint gentes. At, introductis sensim Asiaticis deliciis, a pristina virtute ita desciverunt, ut qui imperare antea consueverant, se suaque amplius defendere non potuerint, sed duræ servituti rigida subdere colla fuerint coacti. Pari modo Romana virtus, quæ tot gentium externarum impetus fortiter sustinuit, immo in Auctorum suorum capita valide impulit, quum domos in arcium modum exstructas, a privatis subversos montes, contracta mariæ, Campa-

niæ voluptates, Bæjis acta convivia, amores, supra, vitiorum denique omnium impunitatem vidisset, obtorpu- it tandem, tristissimoque euanuit spectaculo. Immo quæ orbis Dominam se gloriabatur, haud ita multo post a gloriæ & potentia culmine ita decidit, postquam vo- luptates virtutes masculas in exilium pepulerant, ut gen- tibus, ipsam aggredientibus, nunc hanc, nunc aliam ce- dere provinciam coacta sit, & ad veteris Anci mœnia remeaverit. Nec meliorem aut stabiliorem sortem ex- spectent aliæ gentes, si luxum apud se ingravescere per- mittant, sed a veræ felicitatis gradu tanto erunt remotiores, quanto se propiores credunt, auro ac œstro dormientes. Esto, quod bella nostro ævo minus sint frequentia, ade- oque minor nunc requiratur ferocia; attamen luxus, qui pabulis aliunde adsumtis nititur, est adinstar gran- grana, quæ facit, ut florentissima quæque civitas opi- nione citius fatiscat & corruat. Dum enim instrumen- ta voluptatum ab exteris care redimunt cives, horum industria admodum sufflamminatur, & quicquid agant & moliantur, miseram tamen vitam in omnium etjam re- rum affluentia agunt, Danaïdumque ipsos volvere dolium, quisque putaret. Consideres enim, quæso, Hispanos, qui licet auro & argento pæne circumfluant & sumtu- osissimam jactitent pompam, nihilo tamen minus aliis magis quam sibi vivunt, adeoque solidam desiderare videntur felicitatem.

§. XII.

Quamquam autem luxum ad personatam felicitatem civilem idoneis, ceu nobis videtur, argumentis in §. antecedente retulerimus, non tamen propterea existiman- dum est, quod Parsimonia publica, imprimis si eadem vel immodica vel intempestiva fuerit, veræ felicitatis nomen

Nomen & omen semper sustinere queat. Non equidem nos fugit, quantum privata domus, at quanto magis integra Respublica ad sui conservationem & florem conferre possit, si per accurratam Oeconomiam sufficientem rerum gerendarum nervum sibi comparaverit; quare etiam de Carthaginensibus legimus, quod tum opes per frequentia commercia partas impenderint conducendis exterarum Nationum, ob fortitudinem in bello maxime inclytarum, cohortibus, ut Patriam contra hostium irruptiones defenderent, civesque proinde consuetis ac lucrosis vacare possent pensis, tum etiam quod ad honorum gradus illos potissimum evexerint, qui magnas possiderent divitias, rati, eosdem optimam consecutos educationem & firmissimis vinculis cum Patria esse conjunctos, attamen nec nimium parsimoniae studium Republicae semper profuit, nec opum cumulis omnia exsequi potuerunt Carthaginenses, siquidem constet, ipsos de spe sua saepe fuisse dejectos & in praesentissimum discrimen prolapsos. Quocirca tamen non negamus, quod opes sint instrumenta, quibus publica felicitas admodum promoveri possit, at si ipsae arcis vel Principis vel opulentiorum civium firmiter includantur, beneficam suam vim protinus amittunt, quum & ipsae situ atque arugine consumantur, & cives, quantumvis industrii, paupertatis molestias agerrime eluctentur. Ut autem haec paullo evidentius appareant, *Unitatem Physicam* appellare liceat illam facultatum portionem, quam quisque homo ad necessariam vitae suae sustentationem desiderat: & ponamus quod in Republica quadam reperiantur quatuor hominum milliones, quorum decima pars ceterorum civium opera indiget, ut commodam degat vitam: ponamus autem, quod isthac opulentiorum civium cohors propter alias aliasque rationes Poli-

ticas ita imminuat annuas impensas, ut quisque eorum
 opes suas unitate Physica tantummodo augeat, fieri
 certe nequit, quin per istam parsimoniam decima civi-
 um pars necessaria vitæ præsidia desideret. Et quamvis
 demus, quod isthanc diminutionem confestim non sen-
 tiant cives, attamen post paucorum annorum decursum
 ad incitas redigentur & quidem præter suam culpam.
 Enimvero quum quisque suæ conservationis sit studio-
 sissimus, igitur quum Patria ipsi denegat necessarium
 victum & amictum, quamvis ipse de sua industria ac
 bene merendi studio nihil remiserit, ad alias sese ter-
 ras conferre cogitur, meliorem vitæ conditionem apud
 æquos & beneficos rerum aestimatores expectans. Quam-
 obrem cordati Principes non tam in ea laborarunt, ut
 ararium vel fiscum locupletiolem redderent, quam ut
 industrios cives opportunis stipendiis & exhilararent &
 retinerent, imitati exemplum sapientissimæ illis Argliæ
 Reginae ELISABETHÆ, quæ, quum populus plura dare
 vellet, quam ipsa petierat, respondisse fertur: *Qu' elle
 trouvoit ces deniers ausi bien dans la bourse de ses sujets,
 que dans la sienne (a).* Et ita quoque res sese habet.
 Est enim pecunia nervus rerum gerendarum, at si ner-
 vus hic in nimiam forte excrescat molem, convenien-
 tem civitas desiderat agilitatem, ceteris membris velut
 tabe confectis. Sed dicat quis pumice etiam tenacior
 Pseudo-Politicus, quid opus est, ut ipse meis impensis
 aliorum magnificentiam alam? Quid impedit, quomi-
 nus cives, deficientibus artium subsidiis, ad rastra & ru-
 ra revertantur, terram excolant, atque ita si non unctas
 quotidie dapes, attamen parabilem victum strenuo la-
 bore sibi comparent. Atque hæc ipsa principia tam ab
 æquitate quam a socialitate remota ad nauseam usque
 nostro ævo venditari audivimus. Enimvero in theatrum

hujus

hujus mundi non ideo nos produxit Benignissimum Numen, ut nobis solis vivamus, nec ut facultates nobis concessas nostris tantum usibus impendamus, sed ut earundem prudentes simus administratores. Nemo quidem hoc postulabit, ut divitias nostras profundamus & aliorum inertam nostris sumptibus promoveamus, sed quam plures dentur modi, quibus nostras augere possumus facultates, si aliorum fruamur ministerio, quin hi sint arripiendi atque artium cultura cum Patriæ splendore & civium commodo sit promovenda, nemo ingenuus dubitat. Ex quibus apparet, quod intempestiva Parsimonia, imprimis quæ post omnium rerum ubertatem subito ingravescit, maximum republicæ adferat detrimentum.

(a) Vid. *La MOTTE dans l' instruction de Monseigneur le Dauphin.*

§. XIII.

Præterea quamvis paradoxis minime faveamus opinionibus, attamen, pravâ experientia, adserere non dubitamus, quod nimia, id est nullis adversitatum nebulis intermixta, felicitas etiam ad personatam referenda sit felicitatem. Hæc autem sententia non ita erit capienda, quod nimia felicitas secum trahat, tamquam appendices, varia infortunia, sed quod rebus secundis, cum lætitiâ & animi lubentia conjunctis, impotenter plerumque utantur mortales, adeoque varia sibi subinde permittant, quæ rationi non convenient & proinde nec felicitatem veram promonent. Scilicet homines duplici in statu vel Pacis vel belli considerari possunt. Si alma gaudeant pace & continuo felicitatis successu in negotiis suis fruantur, munera quoque naturæ & industriæ quotidie
apud

apud se cumulari experiuntur, quæ quum aliis cum lucro dividere nequeant, ipsis non raro oneri sunt. Docet igitur experientia, quod nonnullæ gentes post longam pacis malaciam in omni fere rerum affluentia ad inopiam redigantur. Existunt quoque tunc communiter factiones in civitate, quæ eo gravius grassantur, quin & ipsa civitatis vitalia aggrediuntur, quod ab externis hostibus nihil plane metuant. Quamobrem Asiam, alteram Populi Romani pestem sine nube sine velo fatetur in compendio Historico FLORUS: *Quæ enim, inquit, res alia civiles furores peperit, quam nimia felicitas. Syria prima nos victa corruptit, mox Asiatica Pergameni Regis hereditas. Illæ opes atque divitiæ adflixere sæculi mores, mensamque vitiis, quasi sentina, rempublicam pesumdederunt* (a). Rursus si per continuam victoriarum seriem ad felicitatis cacumen adscenderit populus, nondum tamen ad veræ felicitatis metam pervenit. Ea enim est ingenii humani levitas, ut quando hostes prostratos, æmulos sublato & tuta omnia circumcirca videamus, licentius vivere, moderationis jura negligere & quibusvis cupiditatibus frena solvere plerique soleant. Cujus rei luculentissima exempla nobis passim subministrat Historia. Verum quidem est, quod Sveci sub auspiciis fortissimorum Regum CAROLI GUSTAVI & CAROLI XII ad summum potentia & gloria culmen adscendisse viderentur, sed quis nescit, ipsos tristi experientia didicisse, quod nimo rerum successu toties ferme Europæ invidiam & odium in se concitaverint. Similiter Gallia Rex LUDOVICUS XIV felicibus armis superiori sæculo tantum ceteris Europæ Principibus prevaluit, ut a Monarchia Universali, quam adfectasse credebantur CAROLUS V hujusque filius PHILIPPUS II, parum abesse videretur; attamen fortunæ soli debuit, quod

quod per isthanc felicitatem & inde secutam imprudentiam ad incitas redactus satis haberet, si se contra ingravescentes hostium irruptiones utcunque defendere polleret. Scilicet sicut in ventriculo quum se rebus omnibus sagnant mortales, morbi nascuntur & putredines; ita in imperiis ex omnium rerum adfluentia mutationum ac corruptionum semina oriuntur.

(a) Vid. *Libr. Histor. Rom. III. Cap. XII.*

§. XIV.

Ad personatam felicitatem civilem referimus quoque affectatam independentiam ab aliarum Nationum sive imperio sive auxilio. Sustinet autem independentia modo memorata duplicem imprimis respectum juxta nostrum considerandi modum; vel enim concernit internam civitatis cujuslibet constitutionem, vel etjam externam securitatem. Priori respectu sumta, quum quælibet Natio eapropter in civitatem concesserit, ut tranquillitatem ac felicitatem, quam in statu Naturali frustra desiderabat, consequeretur, suæ etjam conservationis debet esse studiosissima. Enimvero si exteri in civitatis constitutionem quo demum cunque modo influant, fieri profecto aliter nequit, quin omnia ita disponere consentur, ut maximum inde percipiant commodum, parum omnino curantes, quænam fata rempublicam de cetero maneant, modo ipsi in turbido semper piscari queant. Quamobrem si ægre ferimus, dum quis extra familiam domesticis nostris sese temere immiscet negotiis, quanto magis erit cavendum, ne exteri talem in civitate consequantur auctoritatem, ut actionum publicarum prima quasi mobilia existant. Quam exitiosum hoc ipsum sit, vel suo exemplo nos docet Græcia, olim florentissima, quæ nostro ævo nulla fere est. Etenim dum

B

qualibet

quælibet Respublica internam suam tuebatur independen-
tiam, nec patiebatur, ut exteri sub amicitia specie in
partem administrationis publicæ venirent, factum est,
ut singulæ domi felices fuerint, nec fori hostium nume-
rosissimorum impetum reformidaverint. At postquam
Persæ, missis legatis & ingentibus pecuniarum summis, in
civitatum Græcarum administrationem influerent, ab in-
dependentiæ pristinae gradu desciverunt, nec tam rege-
bant, quam ab Oratoribus Persicis regebantur. Contra
ea autem adfectata independentia ab aliorum populorum
auxilio quoad securitatem externam multas civitates par-
tim ad incitas redegit, partim penitus perdidit. Quemad-
modum enim in civitate non magni æstimamus homi-
nes, qui sibi solis vivunt; ita quoque in magna civita-
te, cujus membra sunt integræ nationes, ille populus,
qui tantam virium superioritatem sibi vindicat, ut cum
contemptu aliarum gentium sua his arbitria obrudat,
non sine dispendio animadvertit, se calculos suos male
subduxisse. Quæ, quæso, alia fuit ratio Politica, quare
veteres Cananæorum Monarchiæ funditus sint deletæ,
quam quod singulæ, utcumque exiguæ, crederent tamen,
se sibi ipsis suffecturas, nec aliis salutem vel defensionem vel
promotam debere vellent? Nonne Respublica Genuen-
sis ob independentiam intempestive affectatam in præ-
sentissimum incidens periculum, dudum concidisset,
nisi ipsam, in suum exitium præcipitem, iterum iterum-
que sustinuisset Galliæ Reges? Aut quis nescit, quod
Respublica Belgarum ob nimiam arrogantiam, quam
post Pacem Aquisgranensem An. 1668. ostenderat, in
tantum inciderit odium, ut universam fere Europam in
se concitaverit.

§. XV.

Nec illud reticendum arbitramur, quod nonnulli
Ardelio-

Ardeliones crediderint, systemata civitatum ad felicitatem publicam plurimum conferre. Intelligunt autem per systemata modo memorata plures una civitates, vinculo aliquo inter se connexas, ut unum corpus constituere videantur, quarum singulae tamen summum in se imperium retinent. Qui magnificis rerum praestigiis se in transversum rapi patiuntur, multa haec inveniunt, quae commendationem merentur. Crepant igitur, quod per talem unionem civitatum, dissidia, quae ipsas quondam inter se committebant, sopiantur, quod unitis consiliis ac viribus suam tranquillitatem contra ingravescentes quosvis hostium motus valide defendere queant; quod commercia invicem secure exercent, connubiis & affinitatibus jungantur & coalitis paulatim animis in commune decus promovendum nitantur atque mollius invicem, quam alioquin extraneos sese tractent. Enimvero si rem penitus consideremus, animadvertimus, quod incommoda haec occurrant, quae talem civitatum copulam alex plenissimam reddant. Primo enim Rex diversorum regnorum negotiis distractus singulis rite expediendis nequaquam sufficit, praesertim si populi diversis legibus atque institutis utantur, & diversis moribus atque ingenio praediti eodem modo tractari aspernentur. Aut igitur tumultuarie negotia conficiet, aut eadem certis Gubernatoribus committet, qui si provinciam sibi demandatam probe administrant, in Principis invidiam saepe incidunt, qui civitatem, quae ut appendix habetur, plerumque infirmiore esse vult; si perverse munere fungantur, in subditorum merito incidunt odium. Deinde saepe contingit, ut Rex in unum populum, quam in alterum sit pronior, sive quod ex illo originem ducat, sive quod ingenio aut adfectu peculiari aut per similitudinem religionis eidem magis concilietur; quibus fit, ut

adamata Natio ubisque tam in aula, quam in muneribus publicis emineat; reliquæ autem partim negligantur, partim despiciantur. Adde, quod adjunctæ civitates per unionem memoratam sæpe talibus implicentur tricis, quæ ad ipsas nihil spectant, adeoque in præsens discrimen tanto magis vocentur, quanto ampliora quasi latera hostibus invadenda præbeant. Hæc ipsa incommoda nobis dicitur ratio, quod si præterea experientiam consulamus & vulnera, quæ cicatricem pridem obdlexerunt, adspiciamus, reperimus, quod memorata civitatum unio magis ad disjungendos, quam ad conjungendos animos valeat. Ut enim alia reticeamus exempla, quis ignorat, quam infelix fuerit Patriæ nostræ status sub unione sic dicta Calmariensi. Svecis enim gravia imponebantur tributa, quæ per absentiam Regum & rigidas nimis Gubernatorum exactiones gravissima reddebantur, præsertim quum non regnum, sed Dania maximum inde senserit lucrum: Sveci longinquis & non necessariis implicabantur bellis & quod acerbissimum erat, ancipitibus maxime periculis temere objiciebantur, domi autem a Ministris Danorum despiciebantur: hinc discordiarum germina, quæ tamdiu fota, donec in lanienam Stockholmiensem erumperent. Sed transeamus tempora hæc turbulenta & properemus ad alia argumenta scopo nostro convenientia.

§. XVI.

Quod ad alia attinet Gentium fœdera, quæ tamen coalitionem quandam civitatum non inferunt, observamus, quod quamvis singula boni publici causa ineantur, attamen nisi probe caveatur, fieri possit, ut ipsa ad personatam felicitatem tandem vergant. Quum enim fœderum fundamentum sit utilitas publica, hujus autem ratio

tio pro temporum rerumque circumstantium indole va-
riet, sequitur, quod foederum ratio ex his momentis
saepe etiam mutetur. Quocirca scite omnino scribit Qui-
dam ex recentioribus Politicis: *Si les Traités des Souve-
rains étoient de la même nature, que les Contratts dans
la Société, les termes manqueroient pour qualifier l'infra-
ction de leurs articles. Mais il faut toujours en revenir
au grand principe des Etats, que l'interet, qui ordonna le
Traité, a le droit de l'annuler.* Enimvero quamvis hæc
suo Auctori defendenda relinquamus, existimamus ta-
men, quod si foedera cum exteris Nationibus inita non
semper profint alterutri civitati, hoc partim tribuendum sit
diversis illis, ut ita loquar, Principiis domesticis, quibus
utraque regitur natio, partim etiam ipsi materia, de qua
fuit conventum. Scilicet alia foedera pertinent ad tran-
quillitatem reipublicæ stabiliendam, alia vero ad opu-
lentiam utriusque, ceu prætenditur, promovendam.
Quod si igitur Natio quædam ad altiorem continuo pot-
entia gradum ascendere nitatur, altera autem ambi-
tioni ipsius præcipua objicere impedimenta præsumatur,
foedus inter has gentes non potest non in alterutrius
detrimentum vergere; & quamvis illa se huic devotam
profiteatur, hujusque affectus specimina quædam exhi-
beat, re tamen ipsa molitur, quomodo felicitatem ejus
per cuniculos subvertat. Exemplum hujus rei nobis præ-
bent foedera inter Anglos & Hollandos circa auspicia
novæ Reipublicæ Belgarum inita. Indigebant enim Hol-
landi externæ alicujus Gentis subsidio ad constitutionem
regiminis sui firmandam; vicini erant Britanni, potentia
maritimæ cum Belgis æmuli, qui faciles his præbuerunt
suppetias, clanculum autem Comiti Leicestriensi, DUD-
LEY, qui a Regina ELISABETHA Gubernator Hollan-
diæ fuit constitutus, in mandatis dederunt, ut Hollandos

redderet quam infirmiffimos, si spes esset, quod hi dependentiæ ab Anglis jugum aliquando excutere niterentur, nec permetteret ipsorum potentiam nimis incrementum. Quas technas ut animadverterunt Hollandi, potius ad Gallorum partes accesserunt, a quibus minus imminerebat periculum; siquidem rationes Politicæ his suaderent & integram conservare rempublicam & commercia Hollandorum, quæ his curæ cordique maxime erant, non turbare. Denique quod ad materiam fœderum attinet, probe erit dispiciendum, ne exteri nostra imprudentia ditescant, vel etiam sub quacumque utilitatis specie statui publico se ita ingerant, ut momenta felicitatis publicæ tandem disperdant; quorum spectabant antiqua fœdera tum inter Hollandos atque Anglos, tum etiam inter Svecos & civitatem Lubecensem, quibus nervi civitatum veluti incisi fuerunt.

§. XVII.

Præterea quamvis civitas, quæ de insigni civium numero sibi gratulari potest, plura habeat & securitatis publicæ præsidia & felicitatis internæ gnaviter promovendæ adminicula, quum etiam nihil tristius sit civitate, quæ raritate incolarum laboret; attamen fallit & fallitur, qui credit, felicitatem civitatis ex solo civium numero esse æstimandam; æque enim ineptum hoc est, ac si quis contenderet sanitatem & vigorem corporis animalis ex crassitie & obesitate ejusdem dependere. Sicut enim in antecedentibus ostendimus, felicitatem civilem triplici quasi cardine volvi, scilicet libertate, securitate & opulentia civium; ita quoque quum hæc momenta in civitate sufficienti incolarum numero instructa obtineri æque possint, ac in populosissimo imperio, sequitur, quod numerus civium in felicitate publica vel constituenda

enda vel promovenda utramque solus non faciat paginam. Svadente igitur ratione & comprobante etjam experientia requirimus, ut qualitas civium potissimum in censum veniat, qui si fuerint industrii, probi, concordēs patriæque suæ amantissimi, exiguis nonnunquam manipulis & modicis redditibus id efficient, quod alii numerosissimis copiis & amplissimis stipendiis frustra tentabunt; id quod pluribus exemplis, ab Historiæ penu depromptis, tam antiquis quam recentioribus ostendi posset, si hanc dilucidationem necessariam judicarem. Absit autem a nobis, ut statueremus, incurios circa civium conservationem intra Patriæ fines esse debere Rectores civitatum; certe si felicitas perennabit, imminutionem civium præcipue industriorum æque gravem esse judicabunt, ac si gravissimam Patria in anticipi prælio acceperit cladem. Qui enim aliter sentiunt, satis declarant, quod ex utilitate privata non publica imperium administrant.

Enimvero heic filum meditationum nostrarum qualiumcunque in medio quasi abrumpere cogimur, tam temporis, quam tenuis adhuc sortis Typographiæ rationem habituri; DEum prius, omnis veræ felicitatis fontem & Auctorem supplices rogantes, velit Patriæ nostræ clementer concedere, ut de intemerata felicitate ad consummationem usque sæculi sibi possit gratulari.

S. D. G.

